

*Oecumenische viering van Woord en Gebed, Heilige Familiekerk/Geloofsgemeenschap Titus
Brandsma & Protestantse Wijkgemeente Bergkerk op zondag 16 januari 2022
Preek: ds. Martine Nijveld*

Evangelielezing: Matteüs 2: 1-12

Overweging:

Lieve mensen, thuis en in de kerk, samen gemeente van Christus,

drie, twee of één,
hoeveel koningen komen er
nu eigenlijk voor in dit evangelieverhaal?

Drie zult u misschien als eerste zeggen.
Dit is immers het evangelie dat hoort bij Driekoningen.
Maar het grappige is dat er nergens
gesproken wordt over drie,
behalve dan over drie geschenken,
goud en wierook en mirre,
maar ook nergens over drie kónigen,
wel over wijzen of zoals de nieuwere Bijbelvertalingen
ze noemen: magiërs, geleerden, astrologen,
sterrenkijzers, boekenwurmen, die ook natuurverschijnselen lezen.
Een andere wereld dan die van een duik
in de Schriften, ze houden er, zo lijkt, andere denkwijzen
en methoden op na, maar daar wordt geen discussie over gevoerd.
Wat het waard is om verteld te worden,
is dat ze opstaan en gaan, een lange reis aanvaarden,
omwegen, kronkelwegen, ze houden vol,
ze blijven zoeken.
In de liturgische schikking
van vandaag zien we ze gaan.
En ze vinden het kind en zien het in de ogen,
laten zich raken en keren als nieuw, langs een andere route,
zo vertelt het verhaal, andere wegen, nieuwe wegen, nieuwe blik,
naar huis terug.
En het vuur van het kind nemen ze mee.

Mensen van ver zijn in het verhaal van Matteüs
het eerste kraambezoek bij het kind.
Het is een rode draad, een refrein, in dit evangelie:
de laatsten worden de eersten.

Kijk je nog eens naar het verhaal,
dan zou je wellicht eerder moeten zeggen,
dat het een verhaal is over
twee koningen.
Over koning Herodes
en de pasgeboren koning van de joden.

Het koningskind in Betlehem en koning Herodes in Jeruzalem.

Een strijd tussen twee koningen, een koningsdrama.

Twee koningen die

lijnrecht tegenover elkaar staan:

Herodes gaat voor de macht,

grootse bouwwerken, en het schijnt

dat hij zelfs een keer de Olympische Spelen sponsorde,

een koning die graag wil blijven zitten waar hij zit,

vast op zijn troon, die niet wijken wil, bang voor concurrenten,

en er ook velen uit de weg ruimte, veelal zonder bewijs,

dat ze hem iets aan wilden doen, jaloers, wreed,

hij gaat over lijken, het verhaal van vandaag wordt gevolgd

door het verhaal over de moord op

vele onschuldige kinderen in Betlehem.

In contrast met deze koning

wordt het kind als een heel andere koning

neergezet: het woord dat hem

kleurt is het woord

hoeden.

Behoeden, behoedzaam, als een herder,

als een goede herder,

weiden, zorgen, ruimte, genoeg te eten,

veiligheid, onderdak.

Een compleet andere woordwereld,

een compleet andere wereld.

Twee koningen...

Subtiel maakt Matteüs duidelijk dat maar één de echte koning is.

Na vers 9 gebruikt hij de koningstitel niet meer

voor Herodes.

Die titel wordt hem in de tekst ontnomen.

Dan is het enkel nog 'Herodes'.

De koningstitel zal aan het eind van het evangelie

wel boven het kruis getimmerd worden. Boven een leven in liefde.

Er kan er maar één koning zijn in je leven.

En rond deze éne koning worden keuzes gemaakt.

We zien de schrijftkenners, de bijbellezers, de bijbeluitleggers.

De koning roept en zij komen aangesneld.

Het lijkt een een-tweetje, de koning en zij, ze bladeren,

ze zoeken in de boeken, alles is keurig geregeld en op orde.

Ze praten, ze weten, ze wijzen,

ze verwijzen – en dan? Wat doen ze dan? Ze gaan niet met de wijzen mee.

Nu is het nooit de bedoeling van Matteüs om met de vinger

naar anderen te wijzen, om het eens uitgebreid over hen te hebben,

om uitvoerig te bediscussiëren wat zij daar doen,

die hogepriesters en Schriftgeleerden in het verhaal, wat doen ze daar aan het hof van die machthebber?

Maar altijd wil hij ons als lezers aan het denken zetten:
wat doen wij en wat doe jij, met wat je weet en met wat je kunt?
Komen we in beweging of blijven we zitten waar we zitten,
laten we ons raken, ontroeren, op weg zetten?
En Herodes?

Herodes wil een onderzoek,
een enquête, een vervolgonderzoek,
hij doet beloftes, ook ik zal komen en het kind aanbidden,
dit is belangrijk, jullie kunnen op me rekenen,
maar hij doet het niet, komt niets na,
het is hem nergens om die ander te doen,
de ander is ver van zijn bed, hij gaat alleen voor zijn
eigen positie, welbevinden, welvaren.

En anderzijds is er rond dat koningskind volop beweging,
de wijzen, de magiërs, ze komen, ze knielen, ze bieden geschenken aan, ze gaan:
het is een komen en een gaan. Samen op reis door de wereld.
We zien het ook verbeeld in de liturgische schikking.
Met in het midden een grote ster,
warm rood, boven alles uit,
om je door te laten richten, om je op te oriënteren.
De ster van David, de Opgestane, licht in het duister, in de nacht.
En daarom heen veel meer sterren.
Het lijkt een stoet van mensen.
Mensen als sterren, rechtop, ze gaan, ze trekken door de wereld.
Je kunt zo aansluiten. Wij allemaal kunnen zo aansluiten. Ze nodigen ons uit.
Sterren moeten we zijn. Licht uitdragen, licht uitstralen.
Allemaal sterren op een kronkeltak,
we gaan onze kronkelende wegen, het leven
is geen rechte lijn van leven naar dood, van probleem
naar oplossing, van crisis naar normaal, van oorlog naar vrede.
Maar juist op die kronkelwegen kun je elkaar tegenkomen.
En wat zorgen voor elkaar,
elkaar behoeden.
Amen.